norden

Den nordiska modellen i en ny tid

Program för Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2013

Den nordiska modellen i en ny tid

Program för Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2013

ISBN 978-92-893-2405-2

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2012-746>

ANP 2012:746

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2012

Design: Jette Koefoed

Fotos:

Omslag: Henrik Trygg/imagebank.sweden.se

s. 2: Karin Beate Nøsterud

s. 6: Ola Ericson/imagebank.sweden.se

s. 7: Regeringskansliet och Pawel Flato

s. 8: ImageSelect

s. 13: Justin Brown/imagebank.sweden.se

s. 16: Melker Dahlstrand/imagebank.sweden.se

s. 21: Lena Granefeldt/imagebank.sweden.se

s. 24: Ulf Lundin/imagebank.sweden.se

s. 27: Sonia Jansson/imagebank.sweden.se

s. 28: Cecilia Larsson/imagebank.sweden.se

s. 30: Nino Satria

s. 32: ImageSelect

s. 35: Miriam Preis/imagebank.sweden.se

s. 39: Mona Loose/imagebank.sweden.se

Upplaga: 5000

Tryck: Rosendahls-Schultz Grafisk

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18

DK-1061 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0200

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet skall stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Den nordiska modellen i en ny tid

Program för Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2013

Innehåll

7	Förord
9	Den nordiska modellen möter framtidens utmaningar
17	Ett minskat utanförskap
25	Stärkt konkurrenskraft
33	Ett hållbart samhälle
38	Demografiska utmaningar
41	Norden i världen
43	Reformarbetet i Nordiska ministerrådet

Förord

Regeringssamarbetet inom Nordiska ministerrådet har under drygt fyrtio års tid bidragit till att knyta våra länder närmare varandra. Det har varit en värdefull plattform för samarbete och dialog både inom och utanför Norden och inte minst i vårt närområde.

Sverige tar år 2013 över ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet med övertygelsen att det nordiska samarbetet kan användas för att gemensamt möta de framtidsutmaningar som våra länder står inför. Det handlar om hur vi bekämpar utanförskapet, inte minst arbetslöshet bland unga. Det handlar om hur vi ökar konkurrenskraften samtidigt som vi skapar ett hållbart samhälle med höga välfärdsambitioner. Det handlar om hur vi hanterar våra demografiska utmaningar när allt färre ska försörja allt fler.

Som ordförandeland i Nordiska ministerrådet 2013 tar Sverige avstamp i den nordiska samhällsmodellen. En modell som framgångsrikt bidragit till att utveckla våra länders tillväxt, välfärd och sammanhållning. Vi tror att vi med den i ryggen står redo att vidareutveckla det nordiska samarbetet och med samlad kraft möta en ny tids utmaningar.

A handwritten signature in black ink, reading "Fredrik Reinfeldt".

Fredrik Reinfeldt
Statsminister

A handwritten signature in blue ink, reading "Ewa Björling".

Ewa Björling
Nordisk samarbetsminister

Den nordiska modellen i en ny tid

Den nordiska modellen möter framtidens utmaningar

Den nordiska modellen har framgångsrikt lyckats kombinera tillväxt och sammanhållning. I internationella jämförelser befinner sig våra nordiska länder oftast i topp vad gäller till exempel jämn inkomstfördelning, konkurrenskraft, innovationsförmåga, sysselsättningsgrad, jämlikhet och jämställdhet samt miljöhänsyn. De senaste årens ekonomiska kriser har ytterligare understrukit vår relativa styrkeposition.

Vår samhällsmodell är intimt förknippad med ett antal centrala värderingar. Det handlar särskilt om demokrati, öppenhet, social sammanhållning, tolerans mot oliktankande, jämställdhet och individualism.

De nordiska ländernas framgång är i stor utsträckning ett resultat av att vi på ett tidigt stadium bejakade ekonomisk öppenhet och frihandel. Med små inhemska marknader var det avgörande för våra företag att kunna exportera och växa internationellt. Vi värdesätter människor från andra länder, ser dem som en tillgång och är toleranta mot olika kulturer, religioner och opinioner.

Vi tror på social sammanhållning: ett samhälle med små inkomstklyftor och en ambitiös välfärdsstat som vill ge medborgarna en bra skola, sjukvård, omsorg och andra offentligt finansierade tjänster. Samtidigt har vi skapat sociala skyddsnät som syftar till att skydda människor och hjälpa dem till omställning i strukturomvandlingens spår.

Vi sätter också ett högt värde på jämställdhet mellan könen. Förvisso har vi inte nått ända fram – kvinnor tjänar fortfarande mindre än män och tar ett större ansvar för hemarbete – men kvinnor i Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige är mer aktiva politiskt, ekonomiskt och socialt än i de flesta andra länder. Våra parlament och regeringar har en hög representation av kvinnor, och sysselsättningsgraden för kvinnor är högre än i de flesta andra länder. Det kan inte nog understrykas vilken betydelse det har för kvinnors ställning att det finns en tillgänglig och bra barnomsorg, en rättvis beskattning och en tydlig och konsekvent strävan efter jämställdhet även på arbetsmarknaden.

Parallellt med vårt fokus på sammanhållning och jämställdhet finns ett starkt inslag av individualism i våra länder. Vi anser att individer ska ges förutsättningar att utvecklas, ta ansvar och våga ifrågasätta rådande normer och strukturer. På så sätt skapas en grogrund för människor att bli fritt tänkande och dynamiska medborgare, som bidrar till kreativitet, innovation och framsteg.

Den nordiska modellen står sig starkt i globaliseringens tidevarv. För att trygga framtidens tillväxt, välfärd och sammanhållning måste vi ta oss an de utmaningar som hotar dess långsiktiga bärkraft och framgång. Det handlar om att bryta utanförskapet, framför allt för grupper med svag förankring på arbetsmarknaden, stärka vår konkurrenskraft i en allt hårdare internationell miljö, säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling samt hantera konsekvenserna av en åldrande befolkning. I alla dessa utmaningar kan det nordiska samarbetet bidra med mycket för att hitta möjliga lösningar.

Ett minskat utanförskap

Trots en god ekonomisk utveckling i Norden finns det alltför många människor i våra samhällen som står utanför arbetsmarknaden. Det handlar framför allt om unga och om utrikes födda personer, som av olika anledningar har svårt att få fotfäste på arbetsmarknaden. För dem blir utanförskapets pris högst påtagligt. De saknar den ekonomiska trygghet som ett jobb erbjuder, men också den sociala gemenskap, självkänsla och identitet som kommer av meningsfull sysselsättning.

Arbete är på så sätt mer än ett medel för att gemensamt bygga välfärden och öka tillväxten – det har ett eget värde och bidrar till individens utveckling. Avsaknaden av egen försörjning skapar psykiska och ekonomiska påfrestningar och riskerar att leda till utslagning och depression. Därför är det så viktigt att skapa breda vägar in på arbetsmarknaden för såväl unga människor som för dem med bakgrund i andra länder.

Deltagande på arbetsmarknaden är också centralt för att stärka sammanhållningen i samhället. Människor med arbete drabbas i mycket mindre utsträckning av fattigdom eller ekonomisk utsatthet. En politik för fler i arbete är således viktig av fördelningspolitiska skäl.

Människor riskerar att hamna i utanförskap av flera orsaker. Det kan bero på att man saknar den kompetens och utbildning som efterfrågas, att man blivit sjuk och inte kunnat komma tillbaka eller att skatte- och transfereringssystemen låser in människor i fattigdomsfällor. De nordiska länderna måste därför säkerställa att det finns utbildningssystem som rustar ungdomar för arbetslivet samt att transfereringssystemen – både arbetsmarknads- och sjukförsäkringen – tillsammans med skattesystemet ger individer tillräckliga drivkrafter och vägar till arbete. De nordiska länderna har olika erfarenheter och kan lära av varandra på detta område.

Vi kan stärka den fria nordiska rörligheten och den gemensamma arbetsmarknaden genom att undanröja gränshinder. När våra medborgare får ökade möjligheter att flytta, pendla, studera och bedriva näringsverksamhet över gränserna i Norden förbättras arbetsmarknadens funktionsätt. Det bidrar också till att bryta utanförskap.

Stärkt konkurrenskraft

Världens politiska och ekonomiska geografi har förändrats snabbt under senare år. Konkurrensen ökar hela tiden, särskilt från snabbt växande ekonomier i Asien, Afrika och Latinamerika. Nästan varje led i produktionen av varor och tjänster utsätts numera för internationell konkurrens och utmanarna erbjuder inte längre bara billigare produkter utan i allt större grad varor och tjänster med hög kvalitet och högt kunskapsinnehåll.

Allt detta påverkar tillväxtens och välfärdens förutsättningar för de nordiska länderna med sina små och utpräglade öppna ekonomier. På det hela taget har vi kunnat dra nytta av globaliseringen. Men vi har också i hög grad blivit påmind om att välstånd och ekonomisk styrka inte är något som nödvändigtvis varar för evigt. Våra länders förmåga till förändring och förnyelse kommer att ställas på avgörande prov om vi vill behålla den välfärd vi har byggt upp under flera decennier. Vårt näringsliv måste mer än tidigare söka sig till nya strategiska marknader och möta nya konkurrenter. Vi måste slå vakt om den internationella frihandeln. Det kommer att ställas nya krav på näringslivets och hela samhällets förmåga att anpassa sig, utvecklas och hitta nya varor och tjänster. Innovation

kommer att bli ett av samlingsbegreppen för det breda näringspolitiska och samhälleliga nytänkande som ska säkra vår konkurrenskraft och den nordiska modellen.

I en värld där ekonomiska flöden blir allt snabbare och större och konkurrensen om kapital allt hårdare, kan de nordiska länderna dra nytta av våra nära band till varandra. Våra likartade företags- och samhällskulturer utgör en grund för gemensamma investeringar och satsningar inom vissa områden där vi kan öka vår konkurrenskraft och synlighet i världen.

Ett hållbart samhälle

Hållbarhet handlar om att tillgodose nuvarande generationers behov utan att äventyra framtida generationers förmåga att tillgodose sina behov. Den nordiska välfärdsstaten kommer i hög grad att påverkas av den hänsyn vi vill och måste ta till miljö och klimat, energiförsörjning, naturresursanvändning, livsmedelsförsörjning, säkerhet, ohälsa och åldrande.

De utmaningar vi står inför kan samtidigt vara drivkrafter för breda lösningar som kan stärka Norden och ge oss internationella konkurrensfördelar. De förutsätter ofta samverkan mellan olika samhällssektorer och kunskapsområden, även över nationsgränser.

Klimatförändringarna har redan medfört betydande konsekvenser för människa och miljö. Ekonomi och välfärd kommer att påverkas ytterligare när Norden får ett varmare klimat med mildare vintrar och ökad nederbörd som påverkar fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedelsproduktion och skogsbruk och försörjningsförutsättningar liksom människors hälsa och livsmiljöer. Det nordiska samarbetet kan bidra till att förbättra förutsättningarna för de nordiska länderna att möta klimatförändringen, dess utmaningar och möjligheter.

Världens energibehov kommer år 2030 att vara 50 procent större än idag. Energi är helt avgörande för tillväxt och sysselsättning men tillgången till användbara energikällor i världen kommer inte att räcka för den tillväxt världens länder sammantaget planerar för. De nordiska länderna har goda naturliga förutsättningar att utvinna energi ur förnybara källor. Vi delar synen på vikten av energieffektivisering och har tagit

steg för att åstadkomma bättre resurseffektivitet. Om klimatmål ska nås måste energieffektiviseringen och förmågan att utvinna förnybar energi öka och vårt nordiska samarbete på dessa områden fördjupas.

Demografiska utmaningar

Många regioner och kommuner i de nordiska länderna står inför mycket stora utmaningar när antalet personer i arbetsför ålder minskar, befolkningen blir allt äldre och bristen på kompetent arbetskraft växer. Allt färre ska försörja allt fler. För att möta den framtida demografiska verkligheten krävs framför allt åtgärder för att få fler i arbete, att arbetslivet förlängs och att fler kan etablera sig på arbetsmarknaden tidigare. Därmed ökar antalet arbetade timmar, skatteintäkterna och förutsättningarna för att möta arbetskraftsbrister stärks.

Den demografiska situationen kan skapa särskilda problem i glest befolkade områden, inte minst vad gäller tillhandahållande av kommersiell och offentlig service, infrastruktur, kompetensförsörjning, bostäder, transporter och näringslivsutveckling. Men det finns också möjligheter till regional tillväxt i form av innovativa servicelösningar, tjänster och produkter. Den åldrande befolkningen är stor men samtidigt mer aktiv, mer arbetsför och har ofta en bättre ekonomisk situation än tidigare generationer.

I takt med att vi lever allt längre måste vi också förhålla oss till att synen på livets olika faser kan komma att förändras. Ett samhälle där många blir 90 eller 100 år kan innebära nya perspektiv på när i livet vi väljer att göra olika saker.

De nordiska länderna kan gemensamt utbyta erfarenheter om vilka strategier som behövs för att möta de demografiska förändringarna och deras samhällsekonomiska konsekvenser. Vi kan också skapa en gemensam nordisk plattform för kunskapsupbyggnad.

Norden i världen

De nordiska länderna står varandra närmare än de flesta andra grupper av nationer. Våra länder uppfattas i internationella sammanhang som en grupp, som i allmänhet tänker lika, vill lika och röstar lika. Det skapar

förutsättningar för gemensamt internationellt uppträdande och gemensamma lösningar även utanför det samarbete som är reglerat i Nordiska ministerrådet.

Vi utgör en tydlig gemensam röst i världen för hållbar utveckling, demokratisering, jämställdhet, internationell solidaritet och fredlig konfliktlösning. Vi är bland de största biståndsgivarna i världen, vi stöder FN och andra internationella organisationer och bidrar med personal till flera viktiga internationella insatser. I kraft av vårt långsiktiga engagemang för fred och frihet har vi byggt upp ett betydande mått av respekt och anseende, som vi även fortsättningsvis måste värna och använda konstruktivt i våra internationella ansträngningar för att skapa en mer rättvis värld.

Nordiska ministerrådet har sedan lång tid ett särskilt nära samarbete med Nordens närmaste omvärld: med de baltiska länderna, med nordvästra Ryssland, med Kanada och med Arktiska rådet. Här har vi aktivt drivit nordiska värderingar och målsättningar genom flera konkreta program och samarbetsprojekt.

Det nordiska namnet är en tillgång som vi fortsatt ska värna om och utveckla.

Ett minskat utanförskap

Ungdomsarbetslöshet blir ett huvudtema under det svenska ordförändreskapet. För en ung kvinna eller man innebär arbete inte bara en inkomst. Det är ett steg in i det fulla medborgarskapet, in i samhället. Därför är arbetsmarknaden ett av de främsta verktygen för att skapa ett samhälle för alla.

De nordiska länderna har alla sina erfarenheter av hur utbildning, lagstiftning och rörlighet kan påverka ungdomars inträde på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten har under senare år ökat i flertalet nordiska länder – om än olika snabbt och från olika nivåer. Till detta kommer att alla nordiska länder, utom Island som har en genomsnittsålder på runt 37 år, står inför en befolkningsutveckling som innebär att andelen äldre ökar. Det är också en gemensam erfarenhet att arbetslösheten bland utrikes födda ungdomar är särskilt hög.

Under rubriken ”Fler unga i arbete i Norden” vill vi under 2013 genomföra ett brett utbyte av erfarenheter mellan de nordiska länderna om metoder för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet. En genomlysning kommer att göras av ländernas åtgärder inom skatte-, utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken.

I maj 2013 kommer ett jobbtoppmöte att anordnas som samlar statsministrarna från de nordiska länderna och berörda från övriga delar av samhället såsom ungdomsorganisationer, arbetsmarknadens parter, myndigheter, arbetsgivare med många unga anställda, utbildningsinstitutioner med flera.

Ungdomars arbete är också ett centralt tema för Föreningen Norden i Sverige som inför och under det svenska ordförändreskapet driver ett nytt projekt kallat ”Företagsamma unga nordbor”.

Situationen på den nordiska arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund kommer att lyftas fram under ordförändresåret. Arbete och utbildning är den bästa vägen för att integrera nyanlända nordbor i samhället – inte minst bland unga. Skillnader och likheter och goda exempel kommer att presenteras och diskuteras i samband med ett informellt ministerrådsmöte inom integrationsområdet. Det kommer att ge tillfälle att diskutera olika viktiga integrationsfrågor, som att ta till vara utrikes föddas utbildning och kompetens och arbetsmarknadsanknytning för invandrare med kort

utbildning. Hit hör också frågan om kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning och bedömning av utländsk avslutad högskoleutbildning.

I det kosmopolitiska Norden finns många som har goda kunskaper om affärskultur, politik, språk och religion i sina forna hemländer. Sverige har bra erfarenheter av ett flerårigt samarbete med unga entreprenörer med utländsk bakgrund. Erfarenheterna av det svenska kosmopolitprojektet kommer att redovisas under året.

Arbetet med att undanröja gränshinder mellan de nordiska länderna är en av det nordiska samarbetets högst prioriterade uppgifter. Målet är att i möjligaste mån avskaffa de hinder som försvårar för nordiska medborgare att arbetspendla, studera eller bosätta sig i ett annat nordiskt land. Även hinder som påverkar möjligheten att bedriva näringsverksamhet över gränserna bör avskaffas. Arbetet med att minska antalet gränshinder bidrar till ökad tillväxt och ökat välbefinnande. Det förstärker samhörigheten mellan nordiska medborgare och bidrar till att öka intresset för utländska investeringar i den nordiska regionen.

Det mångåriga gemensamma lagstiftningssamarbetet och erfarenhetsutbytet på det rättsliga området är ett av det nordiska samarbetets mest framträdande drag och av stor betydelse för att undanröja gränshinder mellan länderna. Idag behöver samarbetet särskilt inriktas på sådana rättsområden där en snabb internationell utveckling kräver nytänkande och anpassning. Ett av flera exempel på behövligt erfarenhetsutbyte är privatpersoners skuldsättning och skuldsaneringsmöjligheter, som i tider av ekonomisk oro ofta blir till ett betydande problem för grupper som tidigare inte brukat befinna sig i ekonomiskt trångmål.

Det är angeläget att länderna vid sitt genomförande av gemensam EU- och EES-lagstiftning strävar efter att undvika lösningar som alltför mycket skiljer sig åt inom Norden. I annat fall finns risk för att det som är gemensam EU-lag i sin nationella tillämpning skapar nya gränshinder.

Under 2012 har Nordiska ministerrådet inlett en översyn av hur det nordiska gränshinderarbetet bedrivs. Översynen syftar bland annat till att förbättra samordningen mellan gränshinderarbetets befintliga och nya aktörer. På grundval av översynen kommer förslag att utarbetas i syfte att effektivisera arbetet mot gränshinder.

En nordisk expertgrupp på myndighetsnivå lämnade under våren 2012 en slutrapport som behandlar nordiska gränshinder inom arbetslivsområdet och det sociala området. Ett arbete har inletts för att se över expertgruppens lösningsförslag. Sverige kommer under sitt ordförandeskap att följa upp detta arbete.

Jämställdhet har länge varit en central fråga i det nordiska samarbetet. Det nuvarande programmet för jämställdhet löper till 2014 och fokuserar på att jämställdhet skapar förutsättningar för ett hållbart samhälle. Genom att säkerställa att kvinnors och mäns erfarenheter, kompetens och perspektiv tas till vara möjliggörs ett hållbart, bättre och mer rättvist samhälle. Jämställdhet gynnar dessutom ekonomisk tillväxt.

Under det svenska ordförandeskapet kommer fokus att ligga på jämställdhet inom undervisningen. Jämställdhet i utbildningen handlar om att varje flicka och pojke ska få möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen, utan att hindras av könsstereotypa föreställningar. I en jämställd skola är studie- och yrkesvalen individuella och inte könsbundna. Framgångsrika skolor har höga förväntningar på sina elever och arbetar i övertygelsen att undervisningens kvalitet är avgörande för resultaten – inte elevernas kön. I syfte att visa på goda exempel där skolor och förskolor arbetat med jämställdhet för att skapa en verksamhet med hög kvalitet kommer en studie att sammanställas om jämställdhet för hållbar skolutveckling. Rapporten kommer att presenteras vid ett seminarium under det svenska ordförandeskapet.

Jämställdhet i arbetslivet kommer också att finnas med som ett tema under ordförandeåret. Vi avser särskilt belysa vilka ekonomiska konsekvenser ett ojämnt arbetsliv kan få på individ- och familjenivå.

Barn och unga är en prioriterad målgrupp i Nordiska ministerrådet och ett viktigt politikområde i de nordiska länderna och på Färöarna, Grönland och Åland. Det övergripande målet för Nordiska barn- och ungdomskommittén är att främja barns och ungas möjligheter till goda levnadsvillkor samt barns och ungas inflytande. Dit hör bland annat nya metoder för flickors och pojkars deltagande i demokratiska processer, mångfald och mänskliga rättigheter.

Kulturministrarna har under det norska ordförandeskapet 2012 avsatt medel för ett nordiskt barn- och ungdomslitteraturpris och inletts en

dialog med Nordiska rådet om att instifta ett sådant pris med sikte på en första prisutdelning under 2013. Sverige kommer att fortsätta driva detta arbete som är del av en större beslutad satsning på att lyfta barn- och ungdomslitteraturen.

Kultur i skolan är ett område som alla de nordiska länderna lägger stor vikt vid. Med stöd från Nordiska ministerrådet har en kartläggning av forskning om kulturens roll i lärandet nyligen sammanställts. Vi vill under ordförandeskapet ytterligare stärka den gemensamma kompetensen inom området. En konferens om kulturens roll i lärandet utifrån ett forsknings- och policyperspektiv kommer att hållas. Syftet är att samlat presentera de nordiska erfarenheterna och främja den strategiska utvecklingen på detta fält.

De nordiska länderna har alla på olika sätt prioriterat genomförandet av barnkonventionen. Mot den bakgrunden kommer det svenska ordförandeskapet att genomföra ett seminarium med fokus på kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan länderna för att på så sätt stärka den nordiska tillämpningen av denna viktiga konvention.

En stark kulturgemenskap som bygger på vår gemensamma historia är ett av det nordiska samarbetets främsta kännetecken. Kulturens yttringar och kulturens villkor förändras emellertid hela tiden. Idag är människors kulturella tillhörighet mer mångfasetterad än tidigare. Den kulturella mångfalden är ett viktigt element i det nordiska samarbetet. Det nordiska kultursamarbetet inkluderar ett interkulturellt Norden.

En ny strategi för det nordiska kultursamarbetet ska lanseras år 2013. Strategin har fem teman: det hållbara Norden, det kreativa Norden, det interkulturella Norden, det unga Norden och det digitala Norden. Strategin blir ett gemensamt verktyg för kultursamarbetet i ett längre perspektiv, vilket syftar till att ge samarbetet ännu tydligare kontinuitet och fokus.

Fria medier och fri kommunikation utgör en av demokratins hörnpelare. Med den digitala utvecklingen har förutsättningarna för att delta i samhällets demokratiska processer förändrats i grundläggande avseenden. Det är en sanning som blivit alltmer uppenbar bara under det gångna årets omvälvande internationella förändringar. För att som medborgare kunna göra sin röst hörd krävs allt mer kunskap. Likaså krävs ett kritiskt förhållningssätt för att orientera sig i det stora medieutbudet. I dag talar vi om mediekunnighet i nästan

samma termer som när vi talar om läskunnighet. Barn och unga tillhör den grupp som exponeras mest för nya medier men också den grupp som har mest vana. Den gemensamma synen på demokrati och samhälle – och på barn och unga – ger oss särskilt goda förutsättningar att komma vidare på en nordisk nivå. Ett möte om mediekunnighet som nyckel till yttrandefrihet och demokrati kommer att anordnas.

Strategin uppmärksammar bland annat att det fortfarande finns begränsningar i våra möjligheter att ta del av våra nordiska grannars kultur och verkligheter. Skälen är geografiska såväl som organisatoriska och tekniska. Det handlar om bättre tillgänglighet till och större spridning av nordiskt kulturinnehåll i radio och tv men också om den mer traditionella kulturen som återfinns på museer och i arkiv. Den ökande digitaliseringen förbättrar möjligheterna för medborgare att ta del av det nordiska kulturutbudet och ökar möjligheterna för en bredare gemenskap. Vi har här mycket att vinna på gemensamma strategier och ser behov av ett nordiskt erfarenhetsutbyte. En nordisk konferens om digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet kommer att genomföras under 2013.

ATT GÖRA

- ”Fler unga i arbete i Norden” – ett erfarenhetsutbyte för att underlätta ungdomars väg in i arbetslivet.
- Nordiska statsministrarna samlas till ett ”jobbtoppmöte” med fokus på ungdomsarbetslöshet.
- Informellt ministermöte inom integrationsområdet.
- Konferens om kompletterande utbildningar för akademiker med utländsk utbildning och bedömning av utländsk avslutad högskoleutbildning.
- Nordiskt erfarenhetsutbyte om överskuldsättning.
- Redovisning av det svenska kosmopolitprojektet.
- Avsluta översyn om gränshinderarbetet.
- Presentation av studie om jämställdhet i skolan.
- Analys av ekonomiska konsekvenser av bristande jämställdhet.
- Seminarium om barnens rättigheter.
- Möte om mediekunnighet som nyckel till yttrandefrihet och demokrati.
- Konferens om kulturens roll i lärandet.
- Konferens om digitalisering, digitalt bevarande och digitalt tillgängliggörande av kulturarvet.

Stärkt konkurrenskraft

De stora internationella förändringar som kan sammanfattas under beteckningen globalisering har i hög grad påverkat också de nordiska länderna och förändrat vår internationella konkurrenssituation. Detta är en given utgångspunkt för ordförandeskapet. Vi behöver ställa oss frågan hur ministerråden bäst kan användas för att göra det nordiska samarbetet än mer framtidsinriktat och än mer relevant för de nordiska ländernas konkurrenskraft i världen.

Det nordiska samarbetsprogrammet för innovations- och näringspolitik löper ut 2013. Det innehåller flera insatser som tar sikte på Norden som innovatör, men rymmer även frågor såsom entreprenörskap, grön tillväxt, hållbarhet, välfärd och kulturella och kreativa näringar. Potentialen för dessa områden och deras inbördes samband på olika nivåer uppmärksammas idag alltmer. Innovation kommer att bli ett av nyckelorden för det nya samarbetsprogrammet på näringspolitikens område efter 2013. En större konferens om Nordens framtida näringspolitik planeras under första halvåret 2013. Konferensen kan ge värdefulla inspel till det fortsatta arbetet med att skapa ett nytt nordiskt samarbetsprogram för innovations- och näringspolitiken.

Det svenska ordförandeskapet vill också fokusera på innovationsprocesser som inriktar sig på komplexa samhällsutmaningar såsom ohälsa och åldrande, energiförsörjning, naturresursanvändning, samhällssäkerhet, vatten- och livsmedelsförsörjning och samhällsplanering. Dessa utmaningar är drivkrafter för nya lösningar för en hållbar utveckling i bred bemärkelse, samtidigt som de innebär framtida affärsmöjligheter.

Ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram inleds och ska gälla till och med 2016. En startkonferens inför programmets genomförande planeras i början av 2013 med syfte att förankra och sprida programmets innehåll. Det nya samarbetsprogrammet handlar om välfärd, innovation för grön tillväxt, hållbara städer och utveckling av det arktiska området.

Den internationella utvecklingen på miljö- och klimatområdet är snabb. En anpassning av konsumtionsvanor och produktionsteknik till klimat- och miljökrav pågår runt om i världen. Det finns utrymme för

att ytterligare stärka de nordiska ländernas konkurrenskraft genom att utveckla ny teknik med lägre utsläpp. Detta kan ske från ett redan gott utgångsläge. Här är det nordiska namnet en tillgång.

De nordiska länderna har ett framgångsrikt samarbete med den nordiska miljömärkningen Svanen, som ger konsumenter möjlighet att välja de miljömässigt bästa produkterna på marknaden och på så sätt stimulerar produktutveckling som tar hänsyn till miljön. Märkningen bidrar också till att nordiska produkter kan konkurrera med miljöhänsyn. Svanen bör därför kunna utvecklas för att användas som miljö- och klimatmärkning inom fler områden.

De nordiska ländernas gemensamma elmarknad ska utvecklas ytterligare bland annat vad gäller leveranssäkerhet, konkurrens och effektivitet. Konsumentens ställning på elmarknaden måste stärkas. Arbetet med att utveckla en gemensam nordisk slutkundsmarknad kommer att fortsätta i syfte att uppnå ökad effektivitet, större utbud och bättre service till konsumenterna. Det geografiska område som kan betraktas som en gemensam elmarknad växer från år till år efterhand som vi blir alltmer integrerade med länderna i Nordeuropa och Baltikum. Hanteringen av överföringsbegränsningar i elnätet mellan länder kommer att belysas ur ett nordiskt och europeiskt perspektiv.

Inom byggsektorn finns det idag ett antal regler som byggföretagen uppfattar som hindrande när det gäller att sälja tjänster, material och konstruktioner inom Norden. Detta leder till minskad konkurrens och ökade kostnader för byggandet. Ordförandeskapets ambition är att inom ramen för det nordiska samarbetet verka för en väl fungerande marknad på byggområdet, ett arbete som sedan kan tas som förebild på EU-nivå. Frågan kommer under ordförandeskapet att diskuteras på ett informellt ministermöte.

Jorden, skogen och malmen är den historiska grunden för de nordiska ländernas välbefinnande. Nu ser vi att dessa gamla näringar kan ge nya bidrag till en ekonomisk tillväxt som är konkurrenskraftig och som samtidigt kan möta klimatutmaningar och andra miljöhot. Med utgångspunkt i dessa traditionella näringar kan verksamheter som ger nya arbetstillfällen utvecklas.

Den expanderande gruvnäringen kommer att bli ett fokusområde för ordförandeskapet. Ett samarbetsprojekt kallat NordMin, föreslås med finansiering under tre år. Syftet är att skapa en nordisk platt-

form för hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft för den nordiska gruv- och mineralnäringen. Visionen är att NordMin efter den första treårsperioden ska växa av egen kraft och bidra till att internationellt synliggöra den nordiska potentialen inom gruv- och mineralområdet. NordMin kommer att arbeta med hela värdekedjan inom gruvnäringen – från prospektering till återvinning och resurseffektivitet samt med näringsutvecklingsfrågor som utbildning, forskningssamarbete, företagens sociala ansvar, jämställdhet och kompetensförsörjning.

Landsbygdens moderna entreprenörer kan bli en motor för tillväxt och stå för lokala lösningar på globala utmaningar. För att kunna främja sin konkurrenskraft behöver landsbygdens företag tillgång till kapital. Kunskapen om landsbygdsföretagens kapitalförsörjning är ofullständig och frågan kommer att diskuteras under en konferens i anslutning till landsbygds-/jordbruksministrarnas årliga möte.

”Modern skog”, liksom skogens betydelse för klimatet genom sitt upptag av koldioxid och som råvara för biobränsle, kommer att vara teman under ordförandeskapet. En konferens om skogsbrukets och träets framtida möjligheter planeras. Ordförandeskapet vill också belysa andra former av innovativt och tillväxtbefrämjande entreprenörskap på landsbygden.

En helt avgörande kraft bakom våra nordiska länders ekonomiska styrka är högklassig forskning och kvalificerad utbildning på alla nivåer.

Forskningens infrastruktur kommer att bli ett ämne under det svenska ordförandeskapet. Vi är övertygade om att samverkan på detta område skulle ge de nordiska länderna större tyngd i det internationella forskningssamarbetet. Det nordiska samarbetet om forskningsinfrastruktur bör stärkas inom redan befintliga nordiska plattformar. Här spelar till exempel NordForsk en viktig roll, med ansvar för flera nu pågående nordiska infrastrukturinitiativ.

ATT GÖRA

- Konferens om Nordens framtida näringspolitik.
- Konferens om ett nytt regionalpolitiskt samarbetsprogram 2013–2016.
- Informellt ministermöte om gränshinder på byggområdet.
- Etablering av ett samarbetsprojekt inom gruvnäringen, kallat NordMin.
- Konferens om lokal kapitalförsörjning.
- Konferens om ”modern skog”.

Ett hållbart samhälle

Den nordiska välfärdsmodellen måste vara ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar. Den måste bygga på de mål vi satt upp för miljö och klimat. Den måste bygga på livskraftiga ekosystem, hållbar konsumtion och produktion, forskning, utbildning och innovation. Ett nytt nordiskt styrdokument för hållbar utveckling kommer att träda i kraft 2013 och ska utgöra en övergripande ram för det tvärsektoriella samarbetet mellan ministerråden. Ett framgångsrikt genomförande förutsätter att de berörda fackministerråden känner ägarskap för det gemensamma arbetet.

Efter konferensen i Rio de Janeiro i juni 2012 om grön ekonomi och fattigdomsbekämpning ska gemensamma nordiska insatser förberedas och ett nordiskt samarbete om utvecklingen av hållbarhetsmål och välfärdsindikatorer som komplement till det traditionella bnp-måttet planeras.

Under det svenska ordförandeskapet kommer Nordiska ministerrådets femte konferens om hållbar utveckling att arrangeras. Syftet är att stärka och vidareutveckla det lokala och regionala arbetet för en hållbar utveckling i Norden. En ambition är också att visa sambandet mellan hållbar utveckling och den nordiska sociala modellen för intresserade internationella besökare.

De nordiska länderna måste fortsätta sina ansträngningar för att få ett bindande globalt klimatavtal. Planeringen för en långsiktig övergång till samhällen utan växthusgasutsläpp 2050 ska drivas vidare. En förstärkt samordning av de nordiska institutionernas insatser behövs på hela klimat- och miljöområdet, inte minst för att nå de nationella klimatmålen.

Arbetet med att genomföra det nya nordiska miljöhandlingsprogrammet för åren 2013–2018 inleds under det svenska ordförandeskapet. Fokus ligger på grön samhällsutveckling, klimat- och luftföroreningar, biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt på miljöfarliga kemikalier. På kemikalieområdet kommer Norden att fortsätta arbetet för att få fram en global konvention om kvicksilver under 2013. För att kunna främja en grön tillväxt och resurseffektivisering ska avfallsminimering, återanvändning och återvinning prioriteras i alla led.

Insatser för att förbättra miljötillståndet i hav och vattendrag i regionen, inklusive Östersjön, Nordsjön och Arktis, måste intensifieras. Gemensamma riktlinjer för en ekosystembaserad planering av de nordiska havsområdena behöver utarbetas för att få till stånd en hållbar användning av havets resurser.

Bevarande av fiskbestånd är en grundförutsättning för att fiske ska kunna bedrivas också i framtiden. Hittills har förvaltning av fiskbestånd fokuserat på en art, medan effekter på övriga delar av ekosystemet inte beaktats i tillräcklig omfattning. För att förstärka den långsiktiga hållbarheten är det av största betydelse att utveckla och enas om riktlinjer för flerartsförvaltning av fisk, vilket är grunden för ekosystemförvaltning. Under ordförandeskapet kommer ett seminarium hållas i syfte att utveckla praktiska riktlinjer för en sådan förvaltning med sikte på användning även utanför den nordiska kretsen.

Norden ska fortsätta arbetet för att säkerställa de nordiska ekosystemens motståndskraft i enlighet med internationella överenskommelser och mål. Betydelsen av biologisk mångfald och värdet av ekosystemtjänster behöver lyftas fram i det nordiska samhället, som tydligt visar att vi värdesätter naturen. Fortsatt utveckling av värderingsmetoder och fler fallstudier för konkreta nordiska förhållanden är centralt för att öka samhällets medvetenhet om värdet av ekosystemtjänster. Arktiska rådets ”Arctic Resilience Report” kommer att presentera ny värdefull kunskap på området vid det nordisk-arktiska miljöministermötet i Jukkasjärvi 2013.

Minskade utsläpp av kortlivade luftföroreningar, som härrör bland annat från förbränning av ved, skulle ha en positiv påverkan på både luftkvaliteten och klimatet. Ordförandeskapet uppmärksammar denna fråga inom ramen för ett nordiskt projekt och verkar samtidigt för bindande överenskommelser för att få ned utsläppen. Det nordiska samarbetet fungerar här också som direkt bidrag till arbetet i Arktiska rådet.

Behovet av att ytterligare utveckla de förnybara energislagen är mycket stort. Efterfrågan på sådana insatser kommer att öka, bland annat till följd av de mål som EU satt upp för sina medlemmar och för att nå långsiktiga nationella mål om att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2050. Sverige vill utveckla samarbetsmekanismerna i EU:s förnybarhetsdirektiv så att målen kan nås på ett så effektivt sätt som möjligt. Samarbetet om energieffektivisering fortsätter

med fokus på förberedelse och genomförande av EU-strategier och direktiv där den gemensamma nordiska nyttan är mest tydlig.

Det nuvarande handlingsprogrammet för det nordiska energisamarbetet löper ut 2013. Under det svenska ordförandeskapet ska ett nytt handlingsprogram för energisektorn för perioden 2014–2017 utarbetas.

De nordiska länderna har redan god tillgång till förnybar energi i form av vattenkraft, vindkraft och bioenergi. Vi ligger i framkant när det gäller energieffektivisering och har utvecklat en avancerad teknik för miljö- och klimatvänlig produktion. En ytterligare utveckling av förnybar energi och resurseffektivitet i användningen är möjlig. De länder och de företag som kan erbjuda energimässigt konkurrenskraftiga produkter och produktionsmetoder kommer att bli vinnare. Det nordiska varumärket är en tillgång när nya vägar provas för att förbättra miljön.

Ordförandeskapet vill uppmärksamma landsbygdens stora möjligheter att ge ett rikt liv och en hållbar försörjning också för framtiden. En tydlig målsättning är att det ska vara möjligt att bo och verka på en levande landsbygd på konkurrenskraftiga villkor. Detta underlättas av en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar produktion grundad på en biobaserad samhällsekonomi och en anpassning till morgondagens behov och önskemål.

Det ska arrangeras en konferens om moderna matvanor, som sätter måltiden i ett brett perspektiv. Konferensen ska fokusera på folkhälsa, djurhälsa och miljöpåverkan och på vad den moderna människan i framtiden vill och kan äta. Syftet med konferensen är att förmedla kunskap och påverka beslutsfattare och konsumenter i frågor som rör livsmedel, måltider, matvanor och potentialen i livsmedelsbranschen. Bättre livsmedelskontroll och tydligare information om våra födoämnen är ett mål. En minskning av det stora matsvinnet i produktion och konsumtion av livsmedel och bättre tillvaratagande av det svinn som uppkommer är också ett viktigt tema under ordförandeskapet.

ATT GÖRA

- Fackministerrådets arbete med nya hållbarhetsstrategin intensifieras.
- Nordiska ministerrådets femte konferens om hållbar utveckling.
- Gemensamma principer för en ekosystembaserad havsplanering presenteras.
- Konferens om ekosystembaserad fiskeriförvaltning.
- Ett nordiskt initiativ om minskning av kortlivade klimatföroreningar påbörjas.
- Konferens om samarbete om de nordiska ländernas färdplaner för noll i nettoutsläpp av växthusgaser 2050.
- Nordiska insatser initieras för att förebygga och återvinna avfall.
- Nytt handlingsprogram för energisektorn 2014–2017 utarbetas och beslutas.
- Konferens om moderna matvanor.

Demografiska utmaningar

De nordiska länderna behöver utbyta erfarenheter om vilka strategier som krävs för att möta de demografiska förändringarna och deras samhällsekonomiska konsekvenser i våra länder. En gemensam nordisk plattform för kunskapsuppbyggnad på detta avgörande område ska etableras. Ett arbete har redan inletts inom olika områden och ska vidareutvecklas.

Under 2012 startades ett nordiskt projekt om regionala strategier för att hantera demografiska utmaningar, finansierat av Nordiska ministerrådet. Utgångspunkten var att det finns gott om analyser men ont om samlad konkret kunskap om hur nya utmaningar kan hanteras med hjälp av ett strategiskt utvecklingsarbete.

Projektet har hittills resulterat i en handbok som bland annat innehåller 150 exempel på hur man kan arbeta med demografifrågor samt interaktiva kartor där regioner och kommuner kan se hur de ligger till vad gäller bland annat demografisk struktur och sårbarhet. Fyra regionala seminarier har genomförts i de nordiska länderna för att sprida och vidareutveckla handboken. Det finns nu ett stort behov av att fortsätta erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning genom att använda sig av och sprida detta underlag. Demografiprojektet ska också omfatta ett program för utlysning av projektmedel. Syftet är att främja innovativa lösningar och strategier kring regioners och kommuners hantering av demografiska utmaningar. Sverige har under sitt ordförandeskap för avsikt att vidareutveckla programmet.

Ett nytt nordiskt samarbetsprogram inom arbetslivsområdet kommer att börja gälla under 2013. Det kommer att fokusera både på den demografiska utvecklingen och på de långsiktiga utmaningar som följer av globaliseringen. Programmet vill främja arbetsutbudet och minska den strukturella arbetslösheten för kvinnor och män. På arbetsrättsområdet är det en huvuduppgift att följa upp den nordiska modellens villkor, utmaningar och anpassningar samt att utveckla den i förhållande till ett ständigt mer globaliserat arbets- och näringsliv. Detta är en viktig fråga för den nordiska plattformen.

Det svenska ordförandeskapet vill med det nya samarbetsprogrammet göra arbetslivet mer inkluderande. Den demografiska utvecklingen med en allt större andel ålderspensionärer innebär att försörjningsbördan för förvärvsarbetande personer i yrkesaktiv ålder kommer

att öka framöver. Goda nordiska exempel på vägar in i arbetslivet bland kvinnor och män som har svårt att få ett fotfäste på arbetsmarknaden, däribland unga, utrikes födda och funktionsnedsatta, kommer att uppmärksammas. Ett inkluderande arbetsliv fokuserar även på de äldres situation på arbetsmarknaden. Det kan gälla såväl efterfrågan på äldre arbetskraft som frågor som rör arbetsmiljö, organisering av arbetet och anpassning av arbetssätt som kan bidra till att ett förtida utträde från arbetsmarknaden undviks.

En ökad andel äldre i befolkningen ställer högre krav på utbudet och kvaliteten i äldreomsorgen. Äldreomsorgen behöver som all annan verksamhet löpande utvärderas och utvecklas för att på ett effektivt och modernt sätt kunna möta de behov som finns. Äldreomsorgen måste också bli allt bättre på att med värdighet och trygghet kunna ge människor stöd och verktyg att behålla sin autonomi så länge som möjligt. Detta är en fråga om den enskildes livskvalitet men också i hög utsträckning en fråga om samhällsekonomisk effektivitet och hållbarhet. Under ordförandeskapet arrangeras en konferens om tillsyn och uppföljning av äldreomsorg i syfte att säkra kvaliteten och utveckla nya metoder.

Den nordiska välfärdsmodellen bygger på en gemensam värdegrund med många inbördes likheter och särdrag. Ordförandeskapet vill särskilt belysa hur den demografiska utvecklingen påverkar de nordiska ländernas socialförsäkringssystem och hur dessa kan utvecklas och stärkas. En konferens om den nordiska socialförsäkringsmodellen ska arrangeras i anslutning till 2013 års ministermöte på social- och hälsoområdet.

ATT GÖRA

- Skapa en gemensam nordisk plattform för hantering av regionala demografiska utmaningar.
- Ta fram program med projektmedel för praktisk hantering av demografiska frågor.
- Konferens om kvaliteten i äldreomsorgen.
- Konferens om den nordiska socialförsäkringsmodellen.

Norden i världen

Vid sidan av arbetet inom Nordiska ministerrådet pågår ett informellt samarbete mellan de nordiska länderna i olika nationella och internationella frågor. Vi arbetar ofta hand i hand i våra relationer till andra internationella organisationer och inför internationella förhandlingar.

Under 2013 kommer Sverige att vara ordförande för de nordiska möten som äger rum på stats- och utrikesministernivå (N5). Sverige kommer även att vara ordförande för motsvarande möten i den nordisk-baltiska kretsen (NB8). Det utrikes- och säkerhetspolitiska samarbetet har både breddats och utvecklats inom såväl N5 som NB8, inte minst genom arbetet med Stoltenbergrapporten om nordiskt utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete och Birkavs-Gaderapporten om nordisk-baltiskt samarbete. Inom NB8 finns ett brett och livaktigt samarbete inom andra politikområden både på minister- och tjänstemannanivå, vilket är till nytta för alla våra länder.

Nordiska ministerrådets närområdessamarbete riktar sig i alla väderstreck. Samarbetet med de baltiska staterna inleddes kort efter att Estland, Lettland och Litauen återtog sin självständighet i början på 1990-talet. I mitten på 90-talet inledde Nordiska ministerrådet ett samarbete med nordvästra Ryssland som idag är relativt omfattande. Nordiska ministerrådets aktiviteter i förhållande till Vitryssland består först och främst i att tillsammans med EU och andra bidragsgivare driva en så kallad trustfund för EHU: exiluniversitetet i Vilnius. Inom EU:s Östersjöstrategi och inom den nordliga dimensionen deltar Nordiska ministerrådet på projektnivå. Nordiska ministerrådet har inlett ett samarbete med grannarna i väst, med Kanada i en framskjuten position. Nordiska ministerrådet är observatör i Arktiska rådet och ministerrådets arktiska samarbetsprogram syftar i hög grad till att stödja nordiska prioriteringar i den arktiska politiken.

Det svenska ordförandeskapet kommer att fortsätta arbetet med närområdesprogrammet. De nu gällande riktlinjerna för samarbetet med Estland, Lettland och Litauen och nordvästra Ryssland löper ut 2013. Under det svenska ordförandeskapet kommer beslut att fattas om det framtida samarbetet. En arbetsgrupp har tillsatts för att arbeta med frågan.

Under det svenska ordförandeskapet arrangeras också ett framåtblickande temamöte om Norden och EU, till vilket de EU-ansvariga ministrarna i Norden inbjuds av Sveriges EU-minister.

Under ordförandeskapet kommer nordisk kultur att vara temat för den årliga internationella kulturscenkonstfestivalen i februari-mars i Kennedy Center i Washington. Programmet, som Kennedy Center själv har ställt samman, innehåller ett brett utbud av nordisk kultur. Festivalen – Nordic Cool – synliggör Norden ur såväl kulturellt som politiskt perspektiv och blir därmed en värdefull plattform för det nordiska samarbetet och dess dialog med USA. Uppmärksamheten av Norden som region skapar möjlighet till dialog om aktuella samhällsfrågor och den nordiska välfärdsmodellen. Olika aspekter av den nordiska modellen kommer att presenteras genom seminarier och andra aktiviteter i anslutning till kulturfestivalen.

ATT GÖRA

- Genomföra det svenska ordförandeskapet i N5.
- Genomföra det svenska ordförandeskapet i NB8.
- Leda arbetet med det framtida närområdessamarbetet.
- Stå värd för EU-ministermöte på temat Norden-EU.
- Genomföra nordisk scenkonstfestival på Kennedy Center, Washington D.C.

Reformarbetet i Nordiska ministerrådet

En förutsättning för ett vitalt nordiskt samarbete i en tid av stora omvärldsförändringar är att vi ständigt är beredda att se över våra samlarbetsformer. Det nordiska samarbetet har successivt reformerats under senare år, bland annat till följd av den utredning som gjordes år 2008. Detta reformarbete bör fortsätta. Alla ministerråd har uppgiften att på sina respektive områden kontinuerligt överväga vilka framtidsinriktade förändringar av samarbetet som behövs för att göra det nordiska samarbetet mer anpassat till nya realiteter. Samarbete över sektorsgränserna bör främjas. På så sätt kan kommande ordförandeskap få större möjligheter att fokusera på strategiska områden och göra politiska prioriteringar.

En betydande budgetreform gjordes med sammanslagningen innevarande år av globaliseringsposten och ordförandeposten till en gemensam prioriteringsbudget. Ett huvudsyfte med den reformen var att skapa större dynamik i det nordiska samarbetet och ge utrymme för de innovativa satsningar som är nödvändiga för ett väl fungerande nordiskt samarbete. Det svenska ordförandeskapet kommer att bli det första som använder denna nya budgetordning.

Samlarbetsministrarna bör diskutera vilka lärdomar som kan dras av den nya ordningen. De bör därefter överväga hur ministerrådet på bästa sätt får underlag för en fortsatt genomlysning av sitt budgetarbete med målet att uppnå en ännu mer flexibel, strategisk och innovativ användning av budgeten.

norden

Nordiska ministerrådet

Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn K
www.norden.org

REGERINGSKANSLIET

Ytterligare information om
Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet fås på
www.regeringen.se/norden2013
från och med december 2012.

Kontaktuppgifter för
ordförandeskapet
Utrikesdepartementet
EU-enheten
Nordisk-baltiska gruppen
SE-103 39 Stockholm
Sverige
Telefon (växel):
+46 8 405 10 00